

(insidias mihi struunt) *occultantque machinationes sollerter excogitatas* (הפש מחפש ex noto hebraismo, quo idem vocabulum sed in diversa forma positum repetitur, ad majorem rei gravitatem exprimendam.) *ab ingenio humano, menteque acutissima* (vel animo profundissimo i. e. omnia quamvis profunda atque recondita sint perferutante). In ultimorum verborum expositione S. V. DOEDERLEIN jam praeivisse laetor, utrum vero illius verborum praecedentium versio an nostra facilius sit, sensumque magis expeditum praebet, alii dijudicent.

OBSERV. VII. AD PS. LXXVIII, 9.

Duplici mendo laborare videtur vulgaris hujusce versus explicatio, altero quod דשק vertitur *armati*, ex collatione radicis arabici نشق *attraxit*, quod cum ששק conjunctum *attrahere arcum, illum intendere* esse voluerunt lexicographi, cum tamen ששק hebraice דשק esse debeat; altero, quod

quod historia cladis tribui Ephraim illatae huic loco minus apta est, quoniam hic nondum de singulis rebus gestis in historia gentis suae memorabilibus poeta loquitur, sed de universa ejus indole, quod praeceptis divinis parum morigeri, beneficiorumque dei saepius obliti fuerint Israelitae. Tollitur quidem prior defectus recentiorum interpretum opera, qui arabicum *نسق* aptare, in ordinem disponere, et inde instruere aciem, in auxilium vocant. Oritur inde melior versio: *Ephraimitae sagittariorum aciem instruentes, terga vertunt die proelii.* Sed tamen alterum adhuc desiderandum restat, sive enim ad rem i Paral. VII, 21. narratam, uti Chaldaeus paraphrastes Judaeorumque nonnulli, sive ad cladem Ephraimitis post exitum ex Aegypto illatam, cujus Num. XIX, 40. mentio fit, uti KIMCHIVS et alii, sive ad historiam feriorum temporum, Jud. XII, 1-6. relatam, sive denique ad tristia fata, quae tota Israelitarum gens, quamdiu tribus

Ephraim primas partes tenuit, experta est, poetam hic alludere statuamus, inepto tamen loco semper hic versus insertus esse videtur. Haec itaque cum in animo volverem, duplex tandem superesse visa est ratio, difficultates hujus loci tollendi, nexumque cum antecedentibus et sequentibus versibus restituendi. Altera est, si vocem פֶּשַׁק cum arabico نَسَق collatam vertere liceret: *similem esse, aequalem esse*, ex notione hujus vocis primaria: *ordinare, aequaliter disponere*, cui cognata est altera, *juxta se ponere, comparare*, et intransitive: *aequalem, parem esse*. Simile quid saltem observare licet in voce עָרָר , quae itidem significationem comparationis, et aequalitatis saepius involvit, ex primaria ejusdem vi, qua *ordinare, disponere* significat, derivandam. Neque desunt nonnulla, quae voci etiam نَسَق hunc significatum non alienum fuisse probare fortassis possint. Habet nimirum CASTELLVS in lexico Heptaglotto col. 2337 تَنْسِيف

ordinatio, cum aliqua inter se conferuntur,
 𐤒𐤓𐤕𐤓𐤕 *sidus Gemini,* 𐤀𐤏𐤓𐤓𐤕𐤀𐤏 *duae stellae*
circa Librae lances, quae omnia, ni fallor,
 significatum aequalitatis, similitudinisque in-
 ferunt. Haud quidem me latet, opponi pos-
 se huic expositioni constructionem, quae
 ex hoc significatu 𐤀 ante 𐤏𐤓𐤓𐤕𐤀𐤏 requirere vi-
 detur: sed in hoc etiam favet nostrae ex-
 plicationi analogia vocis 𐤀𐤏𐤓, ea enim, in
 eodem significatu posita, saepius cum solo
 accusativo occurrit v. c. Hiob XXVIII, 17.
 19. Pf. LV, 14. et Hiob XXXVI, 19. (ad
 quem locum videatur *illustris* MICHAELIS
 versio germanica). Haec itaque si sequi
 liceret, verterem locum nostrum: *Ephrai-*
mitae (i. e. Israelitae, ob praecellentiam tri-
 bus Ephraim ejus nomine insigniti, uti
 postea saepe vocantur 𐤁𐤏𐤓 𐤀𐤏𐤓𐤕𐤀𐤏) *similes*
sunt, vel comparandi sunt sagittariis, qui
terga dant die proelii (i. e. perfidi sunt, ex
 trita imagine, quae versu 57 carminis no-
 stri, Hof. VII, 16. simili modo expressa re-
 currit). Eundem sensum, solam perfidiae
 Israe-

Israelitarum imaginem continentem, invenerunt etiam S. V. DOEDERLEIN atque DATHIVS, sed alio prorsus modo, sup-
 plentes nimirum ∽ similitudinis ante vocem
 אָרְמָי, eamque vertentes: *armati*, ex usu,
 quem neque lexicographi fatis probarunt,
 neque veterum interpretum in hoc loco te-
 stimonia confirmant. Altera ratio, qua
 succurri posse huic loco arbitrabar, ea est,
 ut communem quidem ejusdem interpreta-
 tionem accipiens, vatemque vel ad singu-
 lare aliquod factum, in historia gentis re-
 latum, vel ad omnes, quas regnante tribu
 Ephraim Israelitae perpeffi sunt, in bello
 calamitates respectum habuisse ratus, lo-
 cum tamen hujus versus mutandum, eum-
 que infra post versum 62 vel 64 inseren-
 dum esse conjectarem. Aptior certe colo-
 co cladis hujusce mentio fieret, ubi plura
 recensentur mala, quibus deus Israelita-
 rum sub principatu tribus Ephraim inobe-
 dientiam, corruptosque mores mulctave-
 rat. Sed criticis destitutus argumentis, ma-
 jorem

jorem huic conjecturae probabilitatem, veritatisque aliquam speciem comparare nequeo, libentique animo vel hanc vel superiorem rationem deseram, simulac certiora firmioraque, sensumque magis expediencia se monstrabunt.

OBSERV. VIII. AD Ps. LXXXVII, 7.

Quae in prioribus hujus carminis, laudes Hierosolymarum canentis, versibus occurrunt difficultates, recentiorum interpretum, et praesertim *illustris* MICHAELIS opera, feliciter sublatas esse, sensumque illorum versuum nulla amplius obscuritate laborare arbitror, si secundum ea, quae in Bibliothecae Orientalis Parte XII. p. 191-193 monita sunt, legamus versu 3 מְדַבֵּר pro מְדַבֵּר et versu 4 רָחַב pro רָחַב, et phrasin versus 5. אִישׁ וְאִישׁ ex analogia formularum אִישׁ וְאִישׁ Ps. XII, 3. et אִישׁ וְאִישׁ Deut. XXV, 13. et עֵיר וְעֵיר Efr. X, 14. vertamus: *omnium vel variarum diversissimarumque gentium*